

F.E.

PASCALE PÉRARD

FE.

Van Halewyck

INHOUD

De ijzersterke belofte	7
<i>Jena, juni 1815</i>	
De eed van Hippocrates	29
<i>Antwerpen, 18 juni 2015</i>	
Voor vrijheid, eer en broederschap	61
<i>Jena, 25 september 1994</i>	
Het ogenblik	93
<i>Antwerpen, 18 juni 2015</i>	
Vittoria Trassini	119
<i>Jena, 26 september 1994</i>	
Ultimatum	147
<i>Antwerpen, 30 juli 2015</i>	
Het bal	161
<i>Jena, 30 oktober 1994</i>	
De race naar Jena	191
<i>Antwerpen, 7 augustus 2015</i>	
Vrolijk, zoals helden winnen	203
<i>Jena, 10 december 1994 - Venetië, 12 december 1994</i>	
De toren	235
<i>Jena, 7 augustus 2015</i>	
Uitgedaagd!	243
<i>Jena, januari 1995</i>	
De bruiloft	269
<i>Jena, 8 augustus 2015</i>	
Als muren het begeven	299
<i>Antwerpen, 8 augustus 2015</i>	
Dankwoord	317

*Overtuigingen zijn gevaarlijker vijanden
van de waarheid dan leugens.*

— FRIEDRICH NIETZSCHE
(1844-1900)

*Elke gelijkenis met bestaande personen of gebeurtenissen
berust op toeval. De studentenbewegingen die worden vermeld
in deze roman bestaan in werkelijkheid. Elke gebeurtenis, elk
karakter en elk relikwie die beschreven worden, zijn echter
honderd procent fictief en stoelen geenszins op ware feiten,
maar wel op de fantasie van de schrijver.*

DE IJZERSTERKE BELOFTE

Jena, juni 1815

‘W e waren met te weinig man om een guerrilla-aanval uit te voeren. Dus moesten we terugtrekken. De greppel waarin we ons verscholen hielden, was nat en we kregen kramp in onze beenspieren. Maar we moesten ons laag houden en wachten op een teken van commandant Lützow. Enkel wanneer er kanonschoten klonken, durfden we onze ogen over de grasrand te brengen om de wolken buskruit te lokaliseren. De artillerie van de Fransen roerde zich als een kronkelende slang over het glooiende landschap, steeds verder oostwaarts. We hadden wrede verhalen gehoord over de manschappen van Napoleon. Naar verluidt waren ze meester in het misleiden van ons Pruisisch-Saksische leger, waardoor ze veel tijd wonnen en zich in grotere groepen konden verenigen. Ze konden in één minuut tot drie keer toe hun musketten laden en er werd verteld dat ze ons het liefst aanvielen in de dichte mist, omdat ze er dwars doorheen konden kijken... Het gerucht deed de ronde dat de parmantige Napoleon Bonaparte bij elke overwinning een fles champagne uit zijn voorraad liet aanrukken, om die met een enkele sabreurslag te ontdoen van de glazen hals. En toch lagen we daar in die greppel vol hoop en levenslust. Om mij heen ademde de aanwezigheid van opvallend goede zielen, van jongemannen die net als ik hun leven wilden geven voor een kans op vrede. Naast me in de smurrie lagen Riemann van *Landsmannschaft* Vandalia en Scheidler van *Landsmannschaft* Thuringia. We raakten aan de praat. En terwijl ik de messing knopen van mijn uniform schoonpoetste, gebeurde er iets bijzonders. We beseften dat we alle drie hongerden naar verbondenheid, dat we ervan droomden om tot één groot verenigd

Duits vaderland, tot één geheel te mogen behoren... Terwijl de kadavers en afgerukte ledematen zich opstapelden in de velden, groeide er een ware roeping in ons. Ter plaatse beslisten we om, als we tenminste de oorlog overleefden, een verbond op te richten. Een Duitse fraterniteit die alle *Landsmannschaften* overkoepelde en niet langer gebonden was aan een specifieke universiteit en regio. Een studentenverbond met een en dezelfde vlag, voor een en hetzelfde vaderland. Een zwart-rode vlag, met wat goud erbij. Toen we in 1813 tot het vrijwilligerskorps van Lützow toetraden, hadden we onze kledij, bij gebrek aan budget, eigenhandig zwart moeten verven zodat we een herkenbare en uniforme groep vormden. Ik vond dat een mooi idee om te behouden!’

Met zijn grote blauwe kijkers mikte Karl Otto Horn zijn woorden op het publiek. De krullen van zijn engelenkapsel reikten tot net boven zijn onberispelijk witte kraag. De frêle ogende theologie-student kon prediken als geen ander. Meer dan twintig eensgezinde studenten en professoren klopten hun vuist op de balken van het lage zolderplafond.

‘Leve het nieuwe studentenverbond!’

‘Leve de *Burschenschaft*!’

Niet alleen de lentelucht, maar ook de warmbloedigheid van de academici stapelde zich op onder de nok van *Gasthaus Grüne Tanne*. Zelfs de meiden die de zoldertrap waren opgeklommen, hadden zich op de hoogste trede neergezet met de hompen brood en pastei nog op de schoot. Er werd geschiedenis geschreven, die bewuste avond van 12 juni 1815.

Grüne Tanne, bij de eeuwenoude Camsdorfbrug, was niet enkel voor voermannen op doorreis een populaire herberg. De herberg werd vanwege haar ligging, net buiten de stadspoorten van Jena en nabij een van de oudste universiteiten uit de Duitse geschiedenis, regelmatig bezocht door studenten in de filosofie, theologie, rechten en geneeskunde.

De geprivilegieerde jongemannen wisselden ideeën uit, tijdens avonden doordrenkt met bravoure en bier. Ze konden er nogal eens iets uithalen zonder in de strafcellen van de universiteit te belanden.

Nu en dan werden hun disputen en beledigingen er met de degen beslecht, want binnen de stadswallen van Jena waren duels strikt verboden.

Het bezit van een houw- of steekwapen was in 1815 geen overbodige luxe voor studenten. Na de bevrijdingsoorlogen tegen Napoleon had het Congres van Wenen immers niet geleid tot een verenigd Duitsland. Studenten die naar elkaar toe reisden om wetenschap en filosofie met elkaar te delen, moesten nog steeds gevaarlijke grenzen oversteken. Van koninkrijkje naar koninkrijkje, van hertogdom naar hertogdom. Ze droegen vaak al hun studiegeld op zak en daarom reisden ze gewapend en in groep. In zogenaamde Landsmannschaften, want roversbendes lagen altijd op de loer.

Maar in Grüne Tanne bezegelden de mannen vooral hun vriendschap.

Gottlieb Abendroth, Friedrich Allewelt en Tristan Flach observeerden vanaf de laatste rij de drukte met argusogen. De drie studenten oogden knap in de kardinaalrode jas met lange rokken die afstak tegen hun witte brede broek. De lange zwarte laarzen maakten hun postuur nog groter.

‘Ik ga het kardinaalrood van Landsmannschaft Thuringia missen... ons schild, onze spreuken, onze vlag. Jullie niet?’ fluisterde Allewelt.

‘Ik ga vooral de meisjes hier missen als we morgen op missie vertrekken’, grapte Abendroth, in de hoop de ijzige ernst weg te lachen. De waard van Grüne Tanne rekruteerde bewust de bevalligste en gewilligste jonge meiden. Wanneer ze bier aandroegen, werd hun al diep uitgesneden blouse omlaaggetrokken onder het gewicht van de vracht die ze tegen zich aandrukten. Hun voluptueuze boezems leken zich elk moment te kunnen ontbloten.

‘Er is geen beter moment voor dit initiatief, nu Napoleon uit Elba is ontsnapt en klaarstaat om vanuit Parijs de wereld te heroveren’, verzuchtte Flach.

‘Kunnen jullie het raam voor me openen, alsjeblieft?’ vroeg Allewelt wat verveeld. Drie vingers hadden de Fransen hem afgepakt

tijdens de bevrijdingsoorlog, en daarmee was ook een deel van zijn zelfredzaamheid geamputeerd.

‘Laat mij maar’, opperde Flach. De filosofiestudent stak zowat een hoofd boven zijn vrienden uit. Met haast dierlijke kracht sleurde hij de dubbele vensterramen uit elkaar. De zolderruimte zwolg de verse zuurstof op.

Het venster van de dakkapel bood uitzicht op de rivier de Saale. Aan de overzijde van het water, achter de stadsomwalling met haar torens, kon je de drie kerken zien liggen, en het dominicanenklooster, waar het Collegium in was ondergebracht sinds 1800. Erachter, tegen een rozig firmament, gedijden glooiende velden zover het oog kon reiken. En nog verder weg, op de vele heuvel- en bergtoppen, kon je de contouren van middeleeuwse burchten en sprookjesachtige kastelen ontwaren.

‘Zenuwachtig om op missie te vertrekken morgenvroeg, Allewelt!’ plaagde Flach. Hij trok zijn manke rechterbeen bij.

‘Voor eer, vrijheid en vaderland... Ik ben er klaar voor’, antwoordde Allewelt, die net als Abendroth geneeskunde studeerde. Ze klonken hun bierpul tegen elkaar.

‘Ik ben ontzettend benieuwd naar de drie paradedegens die ze gaan presenteren, “Eer”, “Vrijheid” en “Vaderland”’, mijmerde Abendroth hardop.

Scheidler, de voorzitter van Landsmannschaft Thuringia, riep iedereen weer tot de orde. ‘Silentium! Heren, vrienden! Na spijs en drank volgt nu de ceremoniële aflegging van jullie kleuren. Horn, Riemann en ik zullen de plechtigheid leiden!’

Abendroth, Allewelt en Flach waren naar de voorgrond getreden, nieuwsgierig naar de voorstelling van de paradedegens.

‘Hier aan de universiteit van Jena bestuderen we de ideeën van Johann Wolfgang von Goethe, die van Friedrich Schiller, Jahn, Fries, Fichte, Hegel, en die van Rousseau. Hun teksten en hun colleges leren ons een vrij mens te zijn. In die vrijheid staan we sterker als we samen zijn. Samen! Zoals we samen als Zwarte Jagers, met commandant von Lützow in 1813, vochten in onze zwartgeverfde uniformen met rode boorden en messing knopen! “Om alles te redden,

moeten we alles riskeren”, schreef Friedrich Schiller. En dat is wat wij gaan doen! Vanavond stichten we de Burschenschaft, over het lappendeken van de 34 Duitse koninkrijken en hertogdommen heen! Het woord *Bursche* alludeert op onze studentengemeenschap. Georganiseerd, zelfbedruipend en verbroederd onder eenzelfde dak! ging Scheidler met steeds meer begeestering verder. ‘Wil de voorzitter van Saxonia naar voren komen, alsjeblieft?’

Anton Müllendorf, een grijzende man met lichtblauw jacket, trad waardig naar voren. Langs zijn haarlijn liep een fijn litteken. Een overblijfsel van een duel van lang geleden.

Je kon het zand horen kraken onder zijn glimmende zwarte laarzen, zo stil werd het op de zolderkamer van Grüne Tanne.

‘Professor Müllendorf rijdt morgenvroeg met ons mee naar de universiteit van Bayreuth, om de Burschenschaft te promoten. We kunnen ons geen betere kaartlezer toewensen’, fluisterde Abendroth opgetogen tegen zijn makkers.

Inmiddels was de zon achter de horizon van Jena verdwenen en hadden de meiden de kaarsen ontstoken. De vlammen wierpen hun flikkerende licht op het houtwerk dat het dak ondersteunde.

‘Professor Müllendorf, breng ons nog een allerlaatste keer de credo’s van Landsmannschaft Saxonia’, vroeg Horn aan de notabele heer die voor hem stond.

“Eer, vrolijkheid en eenheid!” “Vrees niemand, verwond niemand!” reciteerde Müllendorf respectievelijk het motto en de wapenspreuk.

De grijzende man nam zijn lichtblauwe studentenpet af en gaf hem aarzelend aan Horn. Vervolgens trok hij zijn elegante mantel uit en keek nog even achterom. Zijn Saxoniabroeders knikten goedkeurend. Het ceremoniële afscheid van de donkerblauw-hemelsblauw-witte kleuren van Landsmannschaft Saxonia leek in de gloed van het kaarslicht plots erg melancholisch.

‘Dank, professor Müllendorf, dat u de kracht van Saxonia bij de onze hebt gevoegd. Aanvaard nu de kleuren van de Burschenschaft. Draag dit zwart-rood-goud voor eer, vrijheid en vaderland!’

Müllendorf kreeg een zwarte jas aangemeten met een rode bies,

goudkleurige knopen en geborduurde versiersels die breed over de borst liepen.

Om de zwarte pet met rood-geel lint te aanvaarden boog hij zijn hoofd wat naar voren. Spontaan werd er geapplaudisseerd en meteen daarna werd de volgende vereniging naar voren geroepen. Ook dan weer kon je een speld horen vallen.

De *Senior* van Landsmannschaft Franconia nam in een ruk zijn groene pet af en legde ook zijn schild in Horns handen. Haast militairistisch nam hij afscheid van groen-rood-goud, de kleuren van Franconia.

Er leek een ritme te zijn ontstaan. De vijf Landsmannschaften, Saxonia, Franconia, Curonia, Vandalia en Thuringia, legden een voor een hun kleuren af in ruil voor zwart, rood en goud, dat glom in het kaarslicht.

Hier en daar circuleerden de eerste commentaren.

‘Het gouden biesje op de vlag is te bescheiden, niet?’

‘Misschien kan er in het midden een gouden eikenblad op geborduurd worden? Het symbool voor onsterfelijkheid, macht en kracht.’

‘Laten we hopen dat we zo veel leden vergaren dat de Burschenschaft over een paar jaar de hele Wartburg kan vullen!’

Op de grond lagen nu drie stapels. De schilden bij de schilden, de petten bij de petten, de vlaggen bij de vlaggen. Een vrolijke hoop symbolen bij elkaar, die van het ene moment op het andere geen waarde meer hadden. Ook de zwart-kardinaalrood-witte kleuren van Allewelt, Abendroth en Flach lagen erbij.

‘Eer, vrijheid, vaderland!’

‘Eer, vrijheid, vaderland!’

In kaarsrechte houding, verdeeld in strakke rijen stonden de mannen naast elkaar, hun armen plechtig op de rug. Ze scandeerden het nieuwe motto vol trots en het bier schuimde over hun tinnen pullen heen.

De oprichters, Horn, Riemann en Scheidler, keken voldaan naar hun kersvers legertje. Iedereen was doordrongen van goedbedoelde idealen, discipline en zucht naar eenheid. Samen konden ze een patriottisch signaal laten groeien.

Professor Müllendorf had zich wat opzij geplaatst, lurkend aan zijn porseleinen pijpje, dat de blauwe kleuren van Saxonia droeg. Voor de derde keer die avond haalde hij een landkaart tevoorschijn. Piekerend boog hij zich over de mogelijke routes tussen Jena en Bayreuth. Müllendorf zou de volgende dag met negen anderen te paard meereizen. Eerst naar de universiteit van Bayreuth, dan naar die van Erlangen. Om meer leden te werven, academici en studenten uit andere Duitse koninkrijkjes.

Anderen zouden naar verscheidene belangrijke steden als Hamburg reizen. Dat was alvast afgesproken.

Allewelt klampte zijn voormalige Senior aan. 'De paradewapens zijn nog steeds niet aan bod gekomen, *Herr Scheidler*.'

'Allewelt, je hebt gelijk. Maar de jongens hebben alle aandacht verloren. Te veel bier en adrenaline in hun bloed. Voor vanavond hebben we voldoende geschiedenis geschreven.'

'De degens hebben anders wel een mooie symboliek, *Herr Scheidler*', probeerde Allewelt nog, met Abendroth en Allewelt aan zijn zijde.

Scheidlers blik reisde even naar de uitbundige studentenbende en vervolgens terug naar het beheerste trio met wie hij praatte.

'Weten jullie wat? Neem de degens alvast mee. Dan kunnen jullie ze rustig bekijken. Morgenochtend zien we elkaar om zes uur stipt bij de Sint-Michaëlkerk. We gaan die drie juweeltjes met trots presenteren in Bayreuth en Erlangen', besliste Scheidler. 'Dankzij onze missie zal de Burschenschaft over enkele jaren honderden leden hebben. Luther had driehonderd jaar geleden ook niet durven dromen dat zijn Reformatie zoveel aanhang zou krijgen!'

Allewelt, Abendroth en Flach sloegen hun ogen neer. Het leek of er een grote ketel warme melk dreigde over te koken. De geladenheid die op de zolderkamer heerste, herinnerde hen aan de hypnotiserende cadans van de colonnes artillerie van enkele jaren daarvoor.

In het schijnsel van de maan daverde het dak van Grüne Tanne nog steeds mee op vrolijke studentenliederen. Op de benedenverdieping waren alle kaarsen echter al lang gedoofd.

Abendroth, Allewelt en Flach reden hun paarden over de negen brede arcades van de middeleeuwse Camsdorffbrug, in de richting van de stadspoort. Op de brede rivier die onder hen door stroomde, glinsterden zilverwitte vlekjes boven het donkere water. Nu en dan keken ze elkaar stilzwijgend aan. Er was verder geen levende ziel te bespeuren, enkel wat huppelende konijnen bij de stadsomwalling.

‘Mag ik ze nu eindelijk zien, Allewelt? Ik wil niet wachten tot we in het studentenhuus zijn,’ zei Abendroth ongeduldig.

Allewelt maakte een onverwachte draai naar links en reed langs de buitenflank van de stadsomwalling, met Abendroth en Flach in zijn kielzog.

Pas toen hij er zeker van was dat niemand hen kon betrap-
pen, zwaaid hij zijn been over het zadel en sprong van zijn paard. Allewelt had al eens een week opgesloten gezeten in de *Karzer*, de detentiekamers van het Collegium. Studenten die buiten de lijntjes kleurden, moesten er hun straf uitzitten. Op de bepleisterde muren lieten ze er naar hartenlust hun portret, leuzen, signaturen en tekstjes achter. Hoewel een verblijf in de *Karzer* eerder een ludieke bedoe-
ning was, en Flach en Abendroth hem dagelijks hadden bezocht en voorzien van eten en bier, had Allewelt het maar tijdverlies gevonden.

‘Stil! Niemand mag ons horen. Ik wil niet nog een keer de *Karzer* in!’ siste hij zenuwachtig, met de heftige wikkel in zijn armen.

In het vochtige gras knielde ze alle drie neer. Allewelt trok de lantaarn dichterbij.

Zijn ongedurige adem steeg in fijne wolkjes op. Uit het doek kwamen de drie paradedegens tevoorschijn. Elk lemme zat beschermd in een lederen schede, maar het gevest alleen al deed de jongens ademloos toekijken.

‘Het zijn *Korbschläger*’, fluisterden ze in koor.

Rond de greep was een mandvormige bescherming verwerkt, die uit meerdere pareerplaten bestond. De onderdelen liepen als krullende stroken om de greep heen en vormden een majestueuze stootplaat van glimmend staal en laagjes zwart, rood en geel email. Op het eind van de greep, in de pommel, zat een goudkleurige bol, die ook was ingelegd met rode en zwarte streepjes email.

‘Er is echt geen taler op bespaard voor de nieuwe fraterniteit,’ constateerde Abendroth versteld.

‘Ik wil de klingen ontdekken,’ stelde Allewelt voor terwijl hij weer ging staan.

Met alle kracht in zijn twee vingers verzameld hield hij de beschermhuls tegen, terwijl hij als allereerste een degen uit zijn schede lostrok. Hij had een stompe punt en over de hele lengte van de glanzende, scherpe kling liep een inscriptie. Een woord, in gotische letters, dat zich bleef herhalen, op een rechte lijn van bij de mandvormige stootplaat tot aan de punt.

‘Vrijheid,’ las Abendroth betoverd.

Hij trok de tweede Korbschläger uit de schede.

‘Eer.’

‘Vaderland,’ las Flach ten slotte hardop toen hij de derde Korbschläger uit de lederen huls trok.

‘Erehaag!’ besliste Allewelt.

Spontaan bracht het drietal de arm in de lucht. De Korbschläger kruisten elkaar.

‘Ik geloof niet dat we veel te vrezen hebben op onze doortocht naar Bayreuth vanaf morgen,’ opperde Abendroth. ‘Met deze houwdegens kunnen we onbevreesd de heilige graal gaan zoeken!’

‘Ridder Parsifal, ik denk dat we een uiltje moeten gaan knappen. De volgende dagen worden zwaar.’

Allewelt mikte zijn ‘Vrijheid’-degen weer in de schede en stapte naar zijn paard.

Om het geplaag tussen zijn vrienden te pareren zei hij: ‘Heb je de handtekening op de greep gezien? Die peperdure Korbschläger komen verdorie van de Weyersbergs uit Solingen.’

‘Er wordt wel wat verwacht van de Burschenschaft. Ik voel de druk stijgen,’ gaf Abendroth toe.

‘Ach, na een kwartier kijkt niemand meer naar een regenboog. Dat schreef Goethe.’

‘Wat bedoel je, Allewelt?’

‘Het is en blijft niet meer dan een gesmeed stuk ijzer met een scherpe rand en stompe punt.’

Zijn stem klonk gespannen en hij wist dat hij zijn kameraden een uitleg verschuldigd was.

‘Er speelt zich een duel af in mijn gedachten, vrienden. Geen gevecht met rapieren, sabels of degens, maar mijn innerlijke strijd tussen “overtuiging” en “vrijheid”. Ik weet niet eens of het een gevecht waard is.’

Abendroth noch Flach vond een gepaste repliek op de filosofische mijmering van hun kameraad. Daarom brachten ze stilzwijgend de handen bij elkaar en kruisten hun vingers. Hun ritueel en blijk van broederschap.

Klokslag zes uur, met een twijfelende ochtendzon in de rug, hadden tien kersverse Burschenschaft-leden elkaar opgewacht bij de Sint-Michaëlkerk. De klokken luidden hoog in de sprookjesachtige toren.

In volle galop, uitgedaagd door adrenaline en idealen, waren ze samen de stadspoorten uit gereden. Zilvermunten kletterden in hun beurzen. Wapens bengelden aan hun gordel en hun reistassen waren volgestopt met foerage. De mond van hun rijdieren stond vol schuim.

Aanvankelijk waren ze in colonne zuidwaarts gaan rijden maar het eerste groepje van zes had de snelheid steeds verder opgedreven.

Allewelt, Abendroth, Flach en professor Müllendorf waren achterop geraakt door een kudde schapen die hun plots de weg versperde.

Ook al reisden de vier nu in een kleiner gezelschap en hadden ze gevaarlijk veel geld bij zich, samen waren ze onbevreesd. De oorlogservaringen tegen Napoleon hadden hun geen windeieren gelegd. Hun lichaam was gespierd, hun zelfcontrole was haast mechanisch te noemen en ze konden zwaardvechten als de beste.

De tanden van de paarden kletterden op het metalen mondstuk en de galopperende hoeven rakelden kluiten zand op uit de modderige grond, een spoor latend in het ochtendlicht. Een spoor dat dwars door verscheiden lidstaten van de nieuw gevormde Duitse Bond moest leiden, van groothertogdom Saksen-Weimar-Eisenach naar het koninkrijk Beieren, van de universiteit in Jena naar die van Bayreuth.

Het bloed dat door hun aderen pompte, kleurde zo rood als de ene helft van de vlag die ze met zich meedroegen. De ernst in hun houding kleurde zwart als de andere helft van de stof. De gouden franjes aan de gloednieuwe vlag fonkelden als ogen vervuld van ideologie.

‘Voor eer, vrijheid en vaderland!’

Er klonk vechtlust in Allewelts stem, terwijl hij in volle vaart in de stijgbeugels ging staan. Met zijn ongehavende hand stuurde hij zijn paard aan.

In koor herhaalden de drie andere ruiters het credo. Ze droegen de nieuwe zwarte petten met rood-gele band, en zwarte jassen met rode biezen en messing knopen. Hun witte broeken waren al flink met modder bespat.

Abendroth ging naast Allewelt galopperen.

‘Je bent in vorm, Allewelt. Dat verrast me een beetje,’ begon hij voorzichtig. Hij wreef bedenkelijk over het opvallende litteken op zijn rechterkaak.

‘Wie ben ik om de bestaansreden van Landsmannschaft Thuringia te blijven bepleiten? Gisteren is de dobbelsteen geworpen, Abendroth. De Burschenschaft is geboren,’ verklaarde Allewelt gewichtig.

‘Ik heb je wel met meer vuur en overtuiging horen spreken, Allewelt!’

Abendroth knipoogde en begon wat uitdagend tegen zijn vriend aan te rijden.

‘Voorzichtig, man!’

‘Weet je, Allewelt, ik ben ook bang dat we ver afwijken van onze aanvankelijke principes. Er is met geen woord gerept over hoffelijkheid, over vriendschap, noch over ons levensverbond.’ Hij bleef vragend in de felblauwe ogen van zijn kameraad kijken, ondanks de snelheid waarmee ze reden.

‘Professor Müllendorf van Saxonía heeft ook zijn twijfels,’ gaf Abendroth ten slotte hijgend toe.

Allewelt trok kordaat de teugels in en bracht zijn paard tot stilstand.

‘Meen je dat, Abendroth? En Flach?’

‘Flach ook. Maar laten we verder rijden, Allewelt. Stilstaan is gevaarlijk.’

‘Zijn jullie in de modder vastgeraakt of hebben jullie een hinderlaag opgemerkt?’ informeerde Müllendorf. Hij en Flach waren naast hun twee reisgenoten komen stilstaan.

‘Niets aan de hand, professor’, reageerde Allewelt gewoontjes.

‘Ook met ons vier komen we de grens van Sachsen-Weimar-Eisenach naar Schwartzburg-Rudolstadt veilig over, hoor. Als we onze energie doseren en nooit meer dan zestig kilometer per dag rijden, blijft zowel ons lichaam als onze geest alert. Daarna kunnen we via de uitloper van onze eigen groothertogdom bij de grens met het Beierse koninkrijk komen. Als we dan twee dagen zuidwaarts aanhouden bereiken we Bayreuth’, suste Müllendorf.

Hij reikte Allewelt zijn zilveren heupflesje aan. Beurtelings namen ze een dankbare slok graanjenever.

De professor had geen enkele vraag gesteld bij het zien van de drie imposante Korbschläger die Allewelt, Abendroth en Flach om hun gordel droegen. Hij had zijn eigen wapen, een bescheiden degen, waarvan hij de punt uiterst scherp had aangeslepen.

Müllendorf ontvouwde de landkaart die hij de vorige avond op de zolderkamer uitvoerig had bestudeerd. Allewelt checkte meteen de stand van de zon.

De lentezon stond hoog nu en zette het bergachtige landschap in een vrolijk licht. De steile kalksteenhellingen bij de bedding van de rivier liepen over in dichte wouden, die zich hoger, tot de bergkammen, verhieven. In de vier windrichtingen kon je kastelen en burchten zien uittorenen boven de bomen.

‘Jongheeren, ik stel voor om weldra de Saale te verlaten. Ze maakt een enorme kronkel en dat betekent tijdverlies. We kunnen een heel stuk afsnijden en onderweg passeren we een gereputeerde herberg, waar Goethe graag halthoudt. Hij vertelde me dat ze er voortreffelijk varkensgebraad met aardappelen serveren én Köstritzerbier schenken! Pas in Rudolstadt, bij Schloss Heidecksburg, zou ik willen overnachten’, verkondigde Müllendorf terwijl hij zijn landkaart weer dichtvouwde.

Müllendorf was duidelijk een doorgewinterd reiziger dankzij de colleges filosofie die hij aan verschillende universiteiten gaf.

‘Hoe goed kent u Johann Wolfgang von Goethe eigenlijk, professor?’ wilde Flach weten.

‘Ik ontmoette hem voor het eerst toen hij al dubbel zou oud was als ik, maar alerter dan velen! En als ik het goed heb waren jullie drieën maar amper geboren in 1794. Onze kennismaking vond plaats tijdens de opening van de splinternieuwe botanische tuin in Jena. Daar hadden Goethe en zijn collega jaren voor geijverd. Goethe stond er, trots als een koning, bij een geïmporteerde kleine plant uit Azië. Een uitzonderlijke plant, die zou uitgroeien tot een Japanse notenboom, ook *Ginkgo biloba* genaamd. Goethe riep de ginkgo tot symbool van zijn opgerichte botanische tuin uit. Haast lyrisch kon die man uitweiden over de vorm van de typische tweelobbighe ginkgobladeren die voor hem man en vrouw voorstelden. “*Aus Einheit wächst Zweiheit*”, of zoiets. Later, toen we elkaar regelmatig kruisten in het Anatomisch Kabinet of in het Chemisch Instituut van Jena, als hij even niet op studiereis was, vroeg hij weleens wat ik van zijn oerplantconcept vond. Maar ik moet jullie toegeven dat praten met Wolfgang von Goethe grensverleggend en vermoeiend tegelijk is. De man is een encyclopedie die zich met de uren uitbreidt!’

Abendroth relativeerde zijn kennis van de geneeskunde. ‘We krijgen anatomielessen van hem, maar hij vindt ons nog niet interessant genoeg voor een behoorlijke kennismaking.’

‘Niet te bescheiden, jongeman! Jullie steken nu al torenhoog uit boven het gemiddelde intellect van de bevolking! Probeer een stuk *Faust* of *Die Wahlverwandtschaften* te lezen en bespreek het met hem. Dan krult zijn neus meteen! Alleen zou ik de naam van de dichter Friedrich Schiller niet uitspreken. De dood van zijn literaire vriend blijft Goethe achtervolgen’, adviseerde Müllendorf.

De paarden verlieten de rivier en draafden door de velden en bossen in de richting van de zon. Nu en dan gluurde Allewelt tussen de eiken en kastanjabomen waar ze langs reden.

Zonder kleerscheuren passeerden ze de grens met vorstendom Schwarzenburg en tegen de avond kwam de toren van het bombas-

tische Schloss Heidecksburg al boven de wouden op de volgende bergtop uit.

Schloss Heidecksburg, waar Friedrich Günther sinds het Verdrag van Wenen regeerde, lag zuidwestelijk georiënteerd, waardoor de onvoorstelbaar lange hoofdvleugel van het complex pas zichtbaar werd toen de ruiters de bocht rond de berg waren uitgereden. Het barokgebouw leek regelrecht uit de hemel neergeploft te zijn en maakte een brutale en onvervaarde indruk. Onder de bronzen kap van de uitkijktoren gaven de wijzers van de klok aan dat het iets na acht uur was.

Het viertal was moe. Het zonlicht had zich de hele dag broeierig vastgezet in het zwart van hun jassen. Ook de paarden luisterden niet meer gewillig. Ze hadden urenlang met de rivier mee gemeanderd en kilometers klimwerk en afdalingen achter de rug. De rijdieren hadden hun evenwicht moeten bewaren op het verraderlijke mos in de dennenwouden en waren regelmatig klem komen te zitten tussen de leisteenoetsen.

‘Morgen rijden we even veilig verder als vandaag’, beloofde Flach zichzelf. Op geen enkel moment tijdens de lange tocht had een van hen zijn twijfels over de Burschenschaft bekend durven maken.

Hoog boven het Schiefergebirge cirkelden enkele valken tegen de pastelkleurige achtergrond.

De volgende ochtend waren ze voor dag en dauw het Saaledal uitgereden. De overnachting in Rudolstadt had hun goedgedaan en Schloss Heidecksburg lag al snel kilometers achter hen, verscholen in een wazig druppelgordijn.

De oever van de rivier had zich teruggedrongen door de aanhoudende regenval. De ruiters konden maar met hun tweeën naast elkaar rijden, de gezwollen Saale volgend. Tristan en Müllendorf reden voorop.

‘Toch zonde dat we in Rudolstadt geen tijd hadden om het huis van de familie Langenfeld aan te doen’, morde Müllendorf. ‘Ik wilde jullie laten zien waar Friedrich Schiller kennismakte met zijn idool Goethe.’

‘We moeten vandaag beslist in Ziegenrück aankomen, professor. En nog liever zie ik ons overnachten bij Schloss Burgk, suggereerde Abendroth subtiel, want als ze het Müllendorf toestonden, werd er elke vijf kilometer halt gehouden om een of andere historische anekdote te vertellen.

‘We kunnen enkel in Burgk komen als we na twaalf kilometer de Saale verlaten en een kleine zestig kilometer zuidoostwaarts afsteken. De rivier wordt heel grillig nu en we moeten om de meren heen’, merkte Flach op, terwijl hij de regen van zijn wangen veegde.

‘Kunnen jullie dat aan? Meer dan zeventig kilometer rijden vandaag?’ vroeg Müllendorf om de veerkracht van zijn reisgenoten te polsen.

‘Uiteraard, maar we zullen verdorie moeten voortmaken!’ besloot Allewelt. Hij zette zich als eerste in galop. Het zadel waarop hij op en neer bewoog, politoerde de vochtige rug van zijn paard.

Op een rij achter elkaar raasden de ruiters langs de rivier. Flach zette een studentenlied in. De modder spatte tot over de zwart-rode vlag die hij aan zijn zadel had vastgemaakt. De degens wreven over ieders dijen bij elke beweging vooruit. Ze waren één, ze waren vol vuur en ze zouden sneller bij Burgk zijn dan hun zes compagnons, die nergens onderweg op hen hadden gewacht.

De aanblik van de majestueuze natuur gaf energie en de tijd leek hun gunstig gestemd.

‘Iedereen klaar voor de doorsteek door het woud?’ riep Müllendorf, die nu weer eens achteraan reed.

Abendroth en Flach bogen als eersten voorover, brachten hun zitvlak uit het zadel en maanden hun paarden aan om de klim in te zetten.

Steeds hoger, tussen de smalle dennenstammen door volgden ze hun kompas. Ze hijgden op hetzelfde ritme als de hoefslag van hun rijdieren.

‘Voor eer, vrijheid en...!’ Maar net toen Abendroth het woord ‘vaderland’ wilde uitroepen, trok hij in een brutale beweging aan de teugels. Vliegensvlug hief hij zijn hand in de lucht. Het teken dat Flach, Allewelt en Müllendorf ook halt moesten houden.

De paarden brieden geïrriteerd door hun druppelende neusgaten.

‘We worden opgewacht. Ze zijn minstens met vier,’ fluisterde Abendroth.

Alert scanden ze de mistige omgeving. De zwaarbewolkte hemel zorgde helaas voor weinig licht. De omgeving voelde monotoon, haast kleurloos aan.

Müllendorf streek de regendruppels van zijn wimpers en begon langzaam zijn degen uit de schede te trekken.

‘We moeten hen verrassen,’ stelde Flach voor.

‘Door rechtsomkeert te maken? Ze hebben ons vast al omsingeld,’ fluisterde Abendroth terug.

‘*Si vis pacem, para bellum*,’ mompelde Müllendorf net hard genoeg zodat de jongens het Latijn konden begrijpen: wie vrede wil, bereid zich op oorlog voor.

Spontaan positioneerden ze zich in een cirkel, de paardenstaarten als middelpunt.

‘Dit is geen strategische locatie voor bandieten,’ merkte Allewelt kalm op. ‘Die lui zijn zelf verrast. Wellicht hongerig, uitgeput en compleet verdwaald.’

‘Dan hebben zij niks te verliezen, en wij des te meer,’ reageerde Müllendorf scherp. Hij sprong op het mos.

Vanuit elke windrichting kwam nu een man tevoorschijn, een korte gekromde sabel in de hand. Allewelt had gelijk gehad. De vier piepjonge rovers oogden niet georganiseerd en hun vuile handen trilden. Ze riepen onverstaanbare wartaal.

‘Ons zilver kunnen we moeilijk missen, maar onze paarden zijn goud waard!’ riep Abendroth in het Latijn. Hij rekende er net als Müllendorf op dat de duistere figuren hem niet konden begrijpen. Vastberaden sprong hij van zijn paard, trok zijn wapen en strekte de gloednieuwe houwdegen op ooghoogte voor zich uit. De inscriptie ‘Eer’ inspireerde hem meteen.

Allewelt volgde met de ‘Vrijheid’-degen, en Flach ten slotte met ‘Vaderland’.

Zelfs in het sombere licht glom het goud van de indrukwekken-

de pommels. Terwijl de rijdieren veilig in het midden bleven staan, lieten de academici de kring die ze vormden steeds groter worden. Met opgeheven hoofd en een haast militaristische pas schreden ze voorwaarts, in de richting van hun belagers. Pas op Müllendorfs teken wierpen ze tientallen blinkende munten naar de onervaren bandieten.

‘Raap ze op en scheer jullie weg, als het leven jullie dierbaar is. Jullie staan oog in oog met Zwarte Jagers’, sprak Müllendorf luid en beheerst.

Allewelts hand trilde. Hij had noodgedwongen leren vechten met zijn linkerhand en dat ging hem goed af. Maar nu hij urenlang de teugels had gehanteerd, speelde zijn handicap hem parten.

‘Ze voelen licht en perfect uitgebalanceerd, niet?’ fluisterde Abendroth naar Allewelt en Flach. Hij doelde op de geëmailleerde degens.

Flach knikte stoutmoedig en schudde de regen van zijn neus. ‘Voor eer, vrijheid en vaderland.’

Allewelt knikte en verbeet zijn pijn.

‘*Ad rem*, heren’, mompelde Müllendorf.

De gauwdiefjes bewogen zich naar hen toe en gristen met hun vrije hand al het zilver van de vochtige bosgrond. Pas toen ze weer overeind kwamen met hun zakken vol geld, stapten de academici dreigend en vastberaden op hen af. Alle zinnen stonden op scherp.

‘*Cave, cave, cave*’, sprak Abendroth plots.

Het Latijnse woord voor ‘pas op’ klonk opvallend vrolijk en ontwapenend. Maar in wezen wilde hij zijn kameraden waarschuwen. Abendroth had de lafheid van de hopeloze tegenstanders immers kunnen aanraken met zijn ziel. Er zou op leven en dood gevochten worden, wist hij. Hij en zijn kameraden zouden er snel achter komen hoe goed de nieuwe Korbschläger in de hand lagen.

‘Allewelt, houd de paarden in bedwang. De rijdieren mogen onder geen beding op de vlucht slaan. Flach, Müllendorf en ik kunnen die vier schelmen probleemloos met ons drieën aan’, zei Abendroth.

Allewelt kookte van frustratie. Hij liet zijn bevende degen zakken en zette een paar stappen naar achteren, terug naar de paar-

den. Diep vanbinnen wist hij dat Abendroth hem wilde beschermen. Niet alleen zijn lijf, maar ook zijn eigenwaarde.

Meteen stonden de dieven ook in vechthouding klaar. Als door hondsdolheid bevangen wolven stormden ze op de academici af.

Het ijzer van de wapens stootte tegen elkaar. Elke slag klonk schril als de aangestreken bassnaar van een cello.

Met beide handen hield Flach de 'Vaderland'-degen vast en mikte op zijn tegenstander. Uit volle borst schreeuwend slaagde hij erin de rover uit evenwicht te brengen. Allewelt aarzelde geen seconde om de gestruikelde vijand bikkelhard na te trappen tot deze roerloos bleef liggen. Hij graaide de gevallen sabel van de grond en repte hij zich naar de opgehitste paarden. De dieren lieten zich steeds moeilijker in toom houden.

Op het strijdveld werd het nu drie tegen drie.

Abendroth was een uitmuntend duellist. Hij genoot ondanks de doodsbedreiging op een bizarre manier van zijn tegenstander. Van een afstand leek de 'Eer'-degen in zijn hand niet meer dan een zilveren veer die een sierlijke vlucht maakte alvorens als dons te landen op het lemmet van de tegenpartij. Maar in wezen striemden Abendroths houwslagen sneller dan de wind en sneden ze met de precisie van een scalpel.

Met weinig moeite sneed hij zijn belager in de romp. Voordat de kreunende dief kon wegstrompelen, haalde Abendroth de gestolen muntstukken uit diens broekzak.

'Wat een degen!' riep hij triomfantelijk en mengde zich in het duel dat Müllendorff voerde.

In de euforie van zijn vorige overwinning vocht Flach alleen tegen een van de twee overgebleven rovers.

Allewelt keek toe tussen de paarden. Hij had alle vertrouwen in zijn kameraden. In een mum van tijd zouden ze zich uit de netelige situatie hebben gevochten.

Maar een van de verslagen dieven smeerde de modder en het zweet van zijn gelaat en herpakte zich. Tierend vloog hij Flach naar de keel.

De student, compleet verrast, liet zijn wapen vallen. Allewelt kon ongezien naderen en liet al zijn frustratie naar de 'Vrijheid'-degen

vloeien. Met een zwiepende slag sneed hij tot diep in de kuit van de wurger. Tristan wist zich los te maken.

Het volgende moment verdwenen de rovers als schichtige ratten uit het zicht. Ze holden de heuvels af en lieten zich zigzaggend tegen boomstammen aan knallen om de snelheid van de afdaling te verminderen.

Hijgend bleef het viertal toekijken hoe de lafaards zich uit de voeten maakten.

‘Voor eer, vrijheid en vaderland,’ fluisterde Müllendorf buiten adem. Hij hield zich staande tegen een spar en probeerde te kalmeren.

Een bittere grijns groeide op Allewelts gezicht. Er kleefde bloed aan onze fonkelnieuwe paradedegens en dat betekent weinig goeds, flitste het door zijn geest.

‘Flach?’ riep hij toen zijn bleek geworden kameraad plots door de knieën zakte. De adrenaline had Flach staande gehouden en hij had de vlijmscherpe sabelpunt niet door zijn nieren voelen glijden.

‘Trek zijn jas uit!’ riep Abendroth. ‘Hij is in shock.’

Op Flachs witte hemd groeide een dieprode vlek.

Vliegensvlug overhandigde Müllendorf zijn heupfles aan Allewelt, die bij Flach was neergeknield. De student geneeskunde legde de gapende wond bloot en overgoot die met de jenever.

‘Professor, haal mijn tas van het zadel. Er zit naald en draad in!’ riep Abendroth nerveus.

Ondertussen probeerde hij met Allewelt de ernst van de verwonding in te schatten. Ze vreesden voor het ergste, maar lieten niks blijken.

‘Drink, vriend,’ sprak Abendroth genadig en hij zette het flesje aan Flachs mond.

Met een slappe hand trok de neerliggende jongeman hem dichterbij.

‘Je had gelijk, Allewelt,’ fluisterde Flach. ‘We horen niet te strijden voor een vaderland. We horen te vechten voor de essentie. Die heeft niets te maken met grond, koningskronen of macht. Broederschap is het vechten waard. Denk aan Thuringia.’

Flach deed zijn uiterste best om zich verstaanbaar te maken terwijl hij overmand werd door de pijn.

‘Even niet praten, Flach. Ik stelp de wond en ik naai je weer dicht! Ik zal er een mooi litteken van maken,’ beloofde Allewelt.

Met trillende hand nam hij de naald en het garen die Müllendorf hem aanreikte.

Eerst goot hij nog wat alcohol over de wond en over het naaigerei heen.

Abendroth koppelde de lederen degenschede van zijn gordel los.

‘Flach, bijt hierop, vriend. Het gaat even kietelen,’ fluisterde hij.

Maar Flach hield hem tegen. Hij duldde geen bemoediging. Voor hem telde nu elke seconde.

‘Allewelt, Abendroth, beloof me om ons Thuringiabloederschap voort te zetten. Laat de politiek erbuiten. Ons terrein heeft geen landsgrenzen. Waar vertrouwen, wijsheid, fatsoen, tolerantie, discipline en moed bij elkaar komen, heerst grenzeloze vriendschap, over de tijden heen,’ hakkelde hij tussen de pijnscheuten door. ‘Beloof het me. Zweer het,’ herhaalde hij.

Allewelt en Abendroth namen zijn uitnodigende lamme hand aan en deden het ritueel met hun vingers.

Müllendorf was nu ook neergeknield en hield zijn adem in.

‘Voor eer, vrijheid en... voor vriendschap... voor broederschap,’ fluisterde Flach.

Zijn blik haakte in die van zijn vrienden. Er bengelde meer dan regendruppels aan hun wimpers.

‘Waar is die ‘Vaderland’-degen?’ probeerde de stervende jongeman luchtig.

Zonder aarzelen legde Allewelt de degen eerbiedig in de arm van zijn strijdvaardige vriend.

Flachs vingers gleden haperend over de gotische inscriptie op de kling.

‘Voor vrijheid, voor eer en voor broederschap... Dat is de belofte die we moeten maken... Ik zie het nu... Ik zie het nu,’ mompelde Flach.

‘We beloven het, Flach. Voor vrijheid, eer en broederschap,’ zeiden Abendroth en Allewelt tegelijk.

Flach begon steeds langzamer te ademen. Zijn handen omklem-
den de kling van de Korbschläger zo stevig dat het vlijmscherpe
ijzer in zijn handpalmen sneed.

‘Allewelt, Abendroth... Red Thuringia... En u, professor...
U moet Saxonia blijven eren,’ bracht hij nog uit.

Allewelt en Abendroth legden hun hand nu ook rond de ‘Vader-
land’-degen en lieten het ijzer zijn werk doen. De drie vrienden
deelden een streep bloed. Aarzelend bracht Müllendorf er ook zijn
hand bij.

‘Voor vrijheid, eer en broederschap.’

Abendroth slikte zijn smart door. Alweer een afscheid, alweer
een nutteloze moord.

Hij had de pupillen van zijn vriend in de gaten gehouden en wist
dat de laatste seconden waren aangebroken.

Terwijl zijn bloederige hand verstrengeld lag in die van zijn
makers, stakte Flachs adem voorgoed. De regen hield zich niet in
en plensde ongegeneerd in de wijd opengesperde ogen. In een vin-
gerknip was alle leven eruit weggespoeld en leken het niet meer dan
glazige witte knikkers. Niet meer dan beslagen vensters, die niet
langer zicht boden op de wereld.

Hoog in de wouden tussen Schloss Heidecksburg en Schloss
Burgk stond de tijd stil in de naam van vrijheid, eer en broederschap.

Met op elkaar geklemde lippen legden Abendroth en Allewelt
hun hand op het gezicht van hun overleden vriend.

Eerbiedig schoven ze elk een ooglid voorgoed dicht.

‘Voor vrijheid, eer en broederschap,’ salueerden de drie over-
gebleven vrienden.

Abendroth, Allewelt en Müllendorf maakten een belofte die nog
eeuwen zou voortbestaan.

DE EED VAN HIPPOCRATES

Antwerpen, 18 juni 2015

Zodra prof. dr. Francis F. Elderwereld door de automatische deuren is gestapt, tussen de reine en de aseptische zone door, valt er een stilte in de operatiezaal. Enkel de beademingspomp en wat monitorpiepjes klinken in de steriele sobere kamer.

'Safe surgery checklist, Valerie?'

'Goeiemorgen professor. De anesthesist van dienst is dokter Haesbrouck, geassisteerd door dokter Stiller. Patiënt is een tweeëntachtig jaar oude man. Procedure voor ablatio, ernstige aanwijzingen voor complicaties,' antwoordt de hoofdassistente geroutineerd.

'Ga verder, Valerie.'

'Patiënt heeft mij mondeling bevestigd dat het om zijn linkeroog gaat en werd zonet onder anesthesie gebracht. De pulsoxymeter werd aangebracht en functioneert. De interventie kan beginnen. Geschatte duur is zesenvijftig minuten.'

Terwijl ze praat, maakt ze de steriele schort vast op zijn rug.

De professor luistert op de automatische piloot, zijn hoofd afwisselend naar links en rechts draaiend tot hij zijn wervels hoort kraken. Wanneer zijn bruingebrande neus tot net achter zijn schouder komt, houdt hij de pose een tiental seconden aan.

Zijn zuiderse ogen flitsen boven het mondmasker heen en weer, de omvangrijke operatiezaal scannend. Het licht is deels gedoofd en focust op de patiënt en op de grote microscoop bij het bed.

Elderwereld kent de patiënt. Hij weet exact welk letsel hij heeft. Dat Valeries safe surgery checklist altijd accuraat is, weet hij ook. Daarom is ze dan ook zijn hoofdassistente.

De omloopverpleegkundige rolt een tafeltje met de werkinstrumenten dichterbij. In de heersende stilte hoor je de wieltes kleven tegen de naadloze vloer. Rubber tegen rubber.

‘Als ik de checklist vraag, Valerie, wil ik hem compleet. Het groepje bij het bed, zijn dat de nieuwe studentjes van collega professor Maes? Hoelang blijft die man nog ziek? De hele maand juli en augustus?’

Valerie gunt haar superieur niet meer dan een beleefde glimlach en checkt een laatste maal of het groene hoofdkapje goed blijft zitten op zijn hoofd. Zijn halflange haar mag hem niet hinderen tijdens de ingreep.

‘Ze hebben schoenhoezen aan. Niet conform’, merkt professor Elderwereld op, haar aandacht opeisend.

‘Ik zal zorgen dat ze naar de reine zone gaan en chirurgisch schoeisel aandoen’, excuseert de hoofdassistent zich. In haar binnenste borrelt frustratie. Waarom kan ze het nooit helemaal goed doen bij hem?

‘Geen tijd voor een omkleedsessie’, besluit de chirurg en hij stapt kordaat af op het in groen verpakte lichaam.

‘Wat zien jullie?’ vraagt hij aan de vier studenten pal tegenover hem aan de andere kant van de operatietafel. Ze hebben de helft van zijn leeftijd.

Schouder aan schouder, keurig rechtop, de handen plechtig voor zich gevouwen, kijken ze geïnteresseerd toe, maar houden hun gedachten veilig voor zich.

‘Wat ziet u, dokters, specialisten oftalmologie in opleiding? Toekomstige pupillen van professor Maes?’ herhaalt hij beheerst.

‘Ik zie een patiënt onder narcose, mannelijk, middelbare leeftijd, hij heeft een oogklem rond zijn linkeroog. Ik hoorde de gestelde diagnose: ablatio retinae. Er zou glasvocht aanwezig zijn en er is indicatie voor cerclage.’

Marjon Brandsteder heeft sober opgemaakte ogen. De Antwerpse klanken waarmee ze praat, verhullen haar Nederlandse afkomst niet. Dat ze op haar lip bijt, kan niemand zien, maar haar spanning vindt een weg langs haar slokdarm.

‘Dank u wel. Uw naam, juffrouw?’

‘Brandsteder, professor.’

‘Gaat u verder, dokter Brandsteder.’

‘Bij ablatio retinae zijn verschillende technieken mogelijk. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat...’

Verder komt de gemotiveerde Nederlandse niet. De latex handschoen aan professor Elderwerelds hand heeft haar prompt het zwijgen opgelegd.

‘Theorie is één, praktijk twee. Wie?’

De monitor piept met vaste regelmaat, het zuurstofpompje gaat suizend op en neer. De anesthesisten slaan hun ogen neer. Ze weten wat komen gaat. Maar het ongeloof van de jonge dokters is van hun verstarde lijven af te lezen.

‘Professor, met alle respect, als vervangend stagemeester kunt u niet van ons verlangen dat wij zonder enige relevante ervaring een cerclage uitvoeren... in vivo.’

Elderwereld draait zijn hoofd weg. Met een vleugje arrogantie bestudeert hij zijn collectie miniatuurwapens. Tangen, klemmen, scalpels, scharen en haarfijne pincetten van roestvrij staal liggen op precies acht centimeter van elkaar.

Twee pincetten selecteert hij uit zijn ziekelijk geordend instrumentarium. Met een haast mechanische zwaaibeweging, over de operatietafel heen, presenteert hij een van zijn instrumenten aan de assistenten. Zijn hand houdt halt precies boven het wijd opengesperde oog van de patiënt.

‘Wie?’

‘Professor, niemand van ons neemt deze verantwoordelijkheid op zich. Van professor Maes zouden we dit nooit moeten doen. Wat als we het oog van deze persoon vernielen?’ zegt een van de studenten met onzekere stem.

Elderwereld trekt zich terug uit de lichtstraal van de operatielamp.

‘Professor Maes is hier niet. Ik ben nu jullie stagemeester. En laten we eerlijk zijn. Professor Maes gaat niet aan jullie alle vier zijn mentorschap aanbieden, begin september.’

Marjon Brandsteder kijkt de professor huiverig aan.

‘Wie?’ herhaalt hij vanuit de schemer. Er is geen verwijt, geen dreigement, geen humor in zijn stem te ontwaren.

Acht handen geven een teken van unanieme weigering.

In het mondkapje van Elderwereld verzamelt zich een zucht.

‘Met brio’, besluit hij zakelijk. ‘Een spontane blijk van samenhoorigheid én van discipline. Mooi. Vooruit nu, alstublieft!’

De opmerking werkt als startschot. Twee oudere assistent-specialisten, in het groen, komen de gedimde kamer binnen. Spontaan ruilen ze de instrumenten die hun prof in zijn hand houdt om voor andere. Uit eigen beweging verschuiven ze de microscoop tot precies boven het oog van de patiënt. De instellingen worden tot op de nanometer exact afgesteld. Er klinken piepjes en tuutjes. Controlelampjes slaan op groen.

Marjon en haar medestudenten kijken stokstijf toe. Dromen ze of klinkt er waarachtig klassieke muziek op?

Professor Elderwereld werpt een vertrouwde blik naar een van de luidsprekers aan de muur. Gracieuze vioolklanken glijden de ruimte binnen. Als een doorzichtige sluier van sereniteit vlijt de muziek zich neer en dijt vredig uit.

‘Als de ingreep niet zo complex was, dan had ik speciaal voor onze noorderbuur, dokter Marjon Brandsteder, *Der fliegende Holländer* laten afspelen. Een tikkeltje te hoogdravend echter voor deze interventie. We houden het bij *Parsifal*, althans het eerste bedrijf.’

Omdat geen van de vier assistenten reageert, haalt Elderwereld zijn blik weg van de microscoop.

‘Richard Wagner... Iemand?’

Niemand zegt een woord.

‘Ridders, zwaarden, gralen?’

Teleurgesteld in de algemene kennis van de studenten duikt Elderwereld weer weg achter de microscoop en laat hij de twintigers alles volgen via het beeldscherm dat erop is aangesloten.

‘Het is mijn taak om te vermijden dat deze patiënt blind wordt aan zijn linkeroog. Dat is de plechtige belofte die ook jullie, zeer